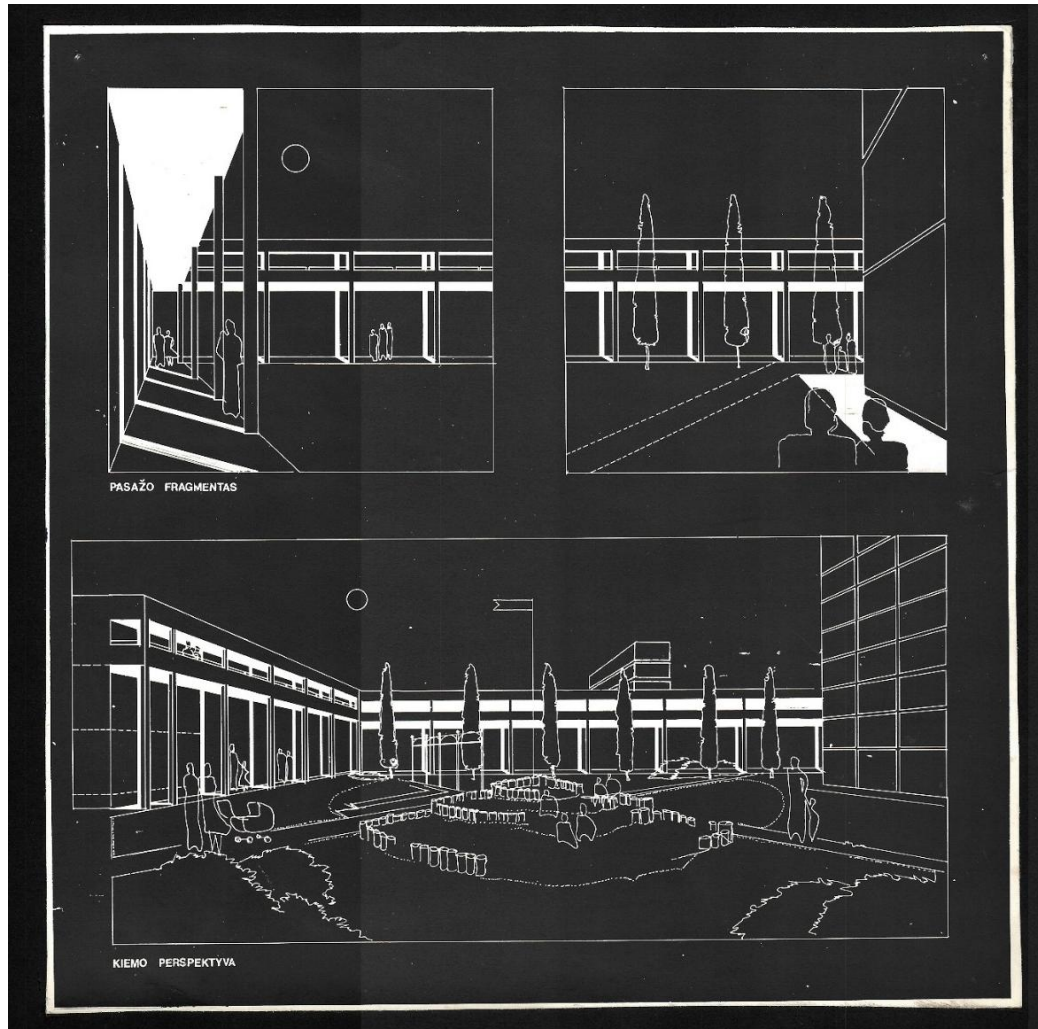

PAŠILAIČIŲ IV MIKRORAJONO URBANISTINIŲ-ARCHITEKTŪRINIŲ VERČIŲ STUDIJA

UŽSAKOVAS

Vilniaus miesto savivaldybė

TYRIMĄ PARENGĖ

Dr. Indrė Ruseckaitė

Dr. Aušra Černauskienė

VILNIUS

2026 04

TURINYS

I. BENDRIEJI DUOMENYS	4
II. OBJEKTO ISTORIJA	4
III. TRUMPAS OBJEKTO APIBŪDINIMAS	4
<u>Bendras apibūdinimas</u>	4
<u>Konstrukcija</u>	6
<u>Kontekstas</u>	6
IV. MIKRORAJONO KULTŪRINĖS VERTĖS APRAŠAS	6
<u>Urbanistinis aspektas</u>	6
<u>Technologinis aspektas</u>	6
<u>Socialinis aspektas</u>	6
<u>Meninis-estetinis aspektas</u>	7
<u>Istorinis aspektas</u>	7
<u>Bendras kultūrinės vertės aprašymas</u>	7
V. ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS	13
<u>Pašilaičių IV mikrorajonas</u>	13
<u>I kvartalas</u>	14
<u>II kvartalas</u>	15
<u>III kvartalas</u>	16
<u>IV kvartalas</u>	17
<u>V kvartalas</u>	18
<u>Bendros rekomendacijos mikrorajono atnaujinimui</u>	19
VI. I KVARTALO VERTINGOSIOS SAVYBĖS IR REKOMENDACIJOS ATNAUJINIMUI	19
<u>I kvartalas</u>	19
<u>9 aukštų korpuso vertingosios savybės ir rekomendacijos atnaujinimui</u>	19
<u>Vertingosios savybės</u>	19
<u>Rekomendacijos atnaujinimui</u>	19
<u>3 aukštų korpusų vertingosios savybės ir rekomendacijos atnaujinimui</u>	24
<u>Vertingosios savybės</u>	24
<u>Rekomendacijos atnaujinimui</u>	24
<u>Lauko erdvių mažosios architektūros vertingosios savybės ir rekomendacijos atnaujinimui</u>	28
<u>Vertingosios savybės</u>	28
<u>Rekomendacijos atnaujinimui</u>	28
LITERATŪRA	31

BENDRIEJI DUOMENYS

Dabartinis pavadinimas: Pašilaičių IV mikrorajonas

Buvęs originalus pavadinimas: Pašilaičių IV mikrorajonas

Adresas: Teritorija tarp Gabijos, Žemynos ir Ukmergės gatvių bei Laisvės prospekto, Vilniaus m. sav.
I kvartalas – Žemynos g. 6, 8, 10, 12
II kvartalas – Pašilaičių g. 14, 16, 18, 20
III kvartalas – Pašilaičių g. 2, 4, 6, 8
IV kvartalas – Pašilaičių g. 3, 5, 9, 11
V kvartalas – Gabijos g. 2, 4; Pašilaičių g. 15, 17

Tipologija: gyvenamieji daugiabučiai pastatai sudarantys gyvenamąjį mikrorajoną

Apsaugos statusas, data: neturi teisinės apsaugos

I. OBJEKTO ISTORIJA

Pirminė paskirtis: gyvenamieji daugiabučiai pastatai

Projektavimo ir statybos datos: projektavimas – XX a. 8-9 deš.; statyba – 1986–1995 m.

Autoriai ir kiti projektuotojai: Aida Lėckienė (išplanavimas ir kiemų kraštovaizdžio architektūra), Danas Ruseckas (išplanavimas ir pastatai), Irena Maknienė (pastatai ir kiemelių kraštovaizdžio architektūra), Jurgis Sidaravičius (inžinerija), Vilmantas Aidžiulis, Januli Pavlidi ir Lena Stukienė (pastatų konstrukcijos)

Rekonstrukcijos ir pakeitimai: Gyvenamojo mikrorajono pastatai renovuoti netolygiai. Dažnu atveju renovacija neapima viso U formos daugiabučio (t. y. renovuota arba devynaukštė, arba triaukštės pastato dalys). Pagal projektus renovuoti 22 pastatai (37 %), iš kurių 3 – devynaukščiai. Fragmeniškai renovuoti kiti 17 pastatų (28 %), iš kurių 1 – devynaukštis. Autentiškoje būklėje yra likęs tik vienas kompleksas (Pašilaičių g. 18), jo triaukštei daliai dabar rengiamas renovacijos projektas vadovaujantis šios studijos rekomendacijų apmatais.

Dabartinė paskirtis: gyvenamieji daugiabučiai pastatai

Dabartinė būklė: skirtinga, nes pastatai renovuoti netolygiai, varijuoja nuo geros iki patenkinamos.

II. TRUMPAS OBJEKTO APIBŪDINIMAS

Bendras apibūdinimas

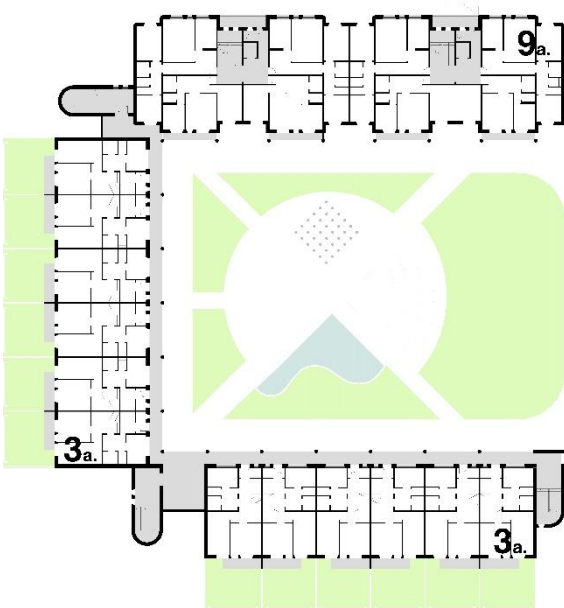
Vilniaus Pašilaičių gyvenamasis rajonas yra sudarytas iš keturių mikrorajonų. Aprašomas Pašilaičių IV mikrorajonas įgyvendintas vėliausiai. Šį mikrorajoną sudaro penki gyvenamieji kvartalai (1 pav.), išdėstyti šachmatų lentos langelių tvarka, tarp kvartalų įterpiančios visuomeninių pastatų kompleksus su viešosiomis erdvėmis (skverais, alėjomis). Kiekvieną gyvenamąjį kvartalą sudaro keturi „U“ formos pastatų kompleksai (2 pav.). „U“ formos pastatų kompleksą sudaro devynių aukštų ir trijų aukštų korpusai su pusiau uždaru vidiniu kiemu (3 pav.). Triaukščių korpusų pirmo aukšto gyventojai turi aptvertus privačius sodelius. Viso Pašilaičių mikrorajone yra 20 tokių pastatų kompleksų, kurie pasižymi architektūrinių formų įvairove.

1 pav. Pašilaičių IV mikrorajonas, sudarytas iš 5 kvartalų

2 pav. Kvartalą sudaro keturi U formos pastatų kompleksai

3 pav. U formos pastatų kompleksas, kurį sudaro 9 ir 3 aukštų korpusai

Konstrukcija

Visi Pašilaičių IV mikrorajono gyvenamieji kompleksai įgyvendinti naudojant monolitinio gelžbetonio technologiją, kuri kaip alternatyvi statybos technologija suteikė pastatams didesnę meninę raišką lyginant su vyrausia stambiaplokšte statyba. Pašilaičių IV mikrorajono monolitiniai pastatai yra III technologinės kartos (po Lazdynų ir Šeškinės), jų statybai naudoti patobulinti perstatomi blokiniai klojiniai. Naujovė – technologinė siūlė virš perdangos. Lauko sienos vienasluoksnės iš 150 markės keramzitbetonio, 45 cm storio, vidinės sienos paplonintos iki 16 cm. Vėliausiai statytame V kvartale viename iš namų lauko sienoms naudotos trisluoksnės monolitines sienos (5 cm išorinis geros markės betono sluoksnis + 25 cm keramzitbetonis + 5 cm išlyginamasis sluoksnis). Perdangos, laiptatakiai iš surenkamo gelžbetonio, taip pat naudotos tūrinės sanitarinės kabinos. Išorinės monolitinės sienos nupukštos kvarcinio smėlio ir cemento tinku (su skirtingų spalvų pigmentais), siekiant uždaryti keramzitbetonio poras, pagerinti sienų šiluminę varžą ir pasiekti geresnį estetinį vaizdą.

Kontekstas

Pašilaičių IV mikrorajonas Vilniuje yra vienas vėlyviausiai įgyvendintų masinės statybos gyvenamųjų atvejų Lietuvoje, suformuotas kvartaliniu, pusiau perimetriniu užstatymo principu, o pastatų kompleksai suprojektuoti ir pastatyti tik iš monolitinio gelžbetonio. Tai unikalūs sprendiniai to meto masinės statybos gyvenamųjų rajonų kontekste. Kitiems to meto masinės statybos gyvenamiesiems rajonams būdingas laisvo planavimo principas, urbanistinę struktūrą formuojant tipinių projektų stambiaplokščiais 5, 9 ir 12 aukštų pastatais. Tuo tarpu individualių projektų monolitiniai 13 ar 16 a. bokštai naudoti kaip rajonų akcentai. Tad Pašilaičių IV mikrorajonas išsiskyrė kitų rajonų kontekste tiek pusiau perimetriniu užstatymo principu suformuota urbanistine struktūra, tiek ir viešųjų erdvių, architektūros formų ir butų tipų įvairove.

Pašilaičių IV mikrorajonas statytas lūžio laikotarpiu, Lietuvai pereinant nuo sovietinės planinės prie rinkos ekonomikos. Dėl medžiagų trūkumo, kelių pastatų apdailos ir vidinių kiemų sprendiniai įgyvendinti nepilnai.

III. MIKRORAJONO KULTŪRINĖS VERTĖS APRAŠAS

Urbanistinis aspektas

Mikrorajonas pasižymi unikaliu kvartaliniu, pusiau perimetriniu užstatymo principu. Kvartalais suformuota urbanistinė struktūra pasižymi viešųjų erdvių įvairove (pagrindinis mikrorajono skveras, kvartalų skverai, tarpkvartinės alėjos, kvartalų alėjos, pusiau uždari kiemai, privatūs sodeliai). Mikrorajono mastelyje vertinga šachmatų lentos langelių principu besikeičiančių gyvenamųjų ir visuomeninių kvartalų sistema su viešosiomis erdvėmis – pagrindiniu mikrorajono skveru (Ugnijos) ir tarpkvartinėmis alėjomis (Čikagos bei Gabijos gimnazijų ir Ugnijos skverą jungianti alėja). Kvartalo mastelyje vertinga keturių praeinamų „U“ formos gyvenamųjų kompleksų kompozicija su kvartalo alėjomis (daugeliu atvejų, kiemai nebepraeinami). „U“ komplekso apimtyje – trijų ir devynių aukštų kompleksas su pusiau uždaru vidiniu kiemu ir privačiais sodeliais.

Technologinis aspektas

Vienintelis mikrorajonas Lietuvoje, kurio visi gyvenamieji pastatai yra įgyvendinti pasitelkiant monolitinio gelžbetonio technologiją, kuri įtakojo estetinę architektūros formų įvairovę.

Socialinis aspektas

Funkcijų, viešųjų erdvių ir būstų įvairovė mikrorajone lemia patogesnius ir įvairesnius gyvensenos modelius. Viešųjų erdvių įvairovė orientuota į bendruomenės telkimą skirtinguose masteliuose. Privatūs sodeliai – butų gyventojams triaukščiuose korpusuose, išpildant gyventojų poreikį sodininkauti mieste ir tikintis, kad jų puoselėjama augalija formuos patrauklų kvartalų alėjų aplinką viso kvartalo žmonėms. Kiemas – pusiau uždara, aiškiai apibrėžta vidinė erdvė pastato komplekso

gyventojams, jų veikloms ir bendravimui. Kvartalo skveras ir alėjos – kvartalo bendruomenei. Pagrindinis mikrorajono Ugnijos skveras ir Čikagos alėja – viso mikrorajono gyventojų veikloms. Kitas išskirtinis bruožas – tai architektūriniai sprendimai, lėmę būsto įvairovę: nuo vieno kambario butų iki keturių kambarių butų per du aukštus su privačiu sodeliu.

Meninis-estetinis aspektas

Mikrorajono kartinis architektūrinis elementas yra pasikartojantis „U“ formos gyvenamųjų pastatų kompleksas su vidiniu kiemu, kurį sudaro devynių ir trijų aukštų pastatų tūriai. Jam būdingi užapvalinti pastatų tūriai ir kampai, atviros lauko galerijos ir dekoratyvios architektūrinės detalės. Charakteringas bruožas yra vidinio kiemo fasadų įgilinimai pirmame ir antrame aukšte bei atviros lauko galerijos triaukščiuose korpusuose, prasitęsiančios į lodžijas devynaukščiame tūryje. Kompleksui taip pat būdingas vieningas medžiagų ir spalvų sprendinys.

9 aukštų korpuso vertingosios savybės: (1) rupios faktūros, trijų spalvų apdailinio tinko derinys; (2) pagrindinio įėjimo į laiptinę elementai: trapecijos formos stogelis ir jį laikančios kolonos, virš įėjimo suformuota niša; (3) įėjimo į laiptinę nuo kiemo pusės elementai: niša, stiklo blokeliai, laiptai, metaliniai turėklai; (4) spalvotas, armuotas laiptinės lodžijų vitrinų stiklas, jų rėmų medžiagiškumas ir dalinimas; (5) užapvalinti balkonai (3-9 a.) (6) piliastrai tarp balkonų; (7) užapvalinti pastato kampai; (8) vertikalūs ir horizontalūs išorinių sienų rustai; (9) įgilintos vidinio kiemo fasado dalys su kolonomis ir antrojo aukšto lodžijų atitvaromis, apdailintomis keraminėmis plytelėmis; (10) trapecijos formos stogo parapeto dalys; (11) ventiliacijos šachtų tūrių ir juos apjungiančių plokštumų kompozicija.

3 aukštų korpusų vertingosios savybės: (1) „L“ formos tūrio sąranga; (2) rupios faktūros trijų spalvų apdailinio tinko derinys; (3) atviros galerijos su kolonomis ir betoniniais turėklais-atitvaromis, apdailintais keraminėmis plytelėmis; (4) kiemo fasade – įėjimų nišos, visas pirmojo aukšto įgilinimas; (5) pusapvaliai laiptinių tūriai; (6) užapvalinti kampai; (7) keturių tipų (stačiakampių, trapecijų, mažesnių ir didesnių trikampių formų) dekoratyvūs stogo parapeto siluetai; (8) dviejų tipų balkonai, jas skiriančios užapvalintos betoninės sienutės, balkonų spalvoto, armuoto stiklo atitvaros ir jų rėmų medžiagiškumas ir skaidymas, metaliniai porankiai; (9) išorinių sienų horizontalūs ir vertikalūs rustai bei įgilinimai/įspaudai tarp butų sekcijų ir pagrindinių fasadų kraštuose; (10) betoniniai sodelių aptvėrimai; (11) broma tarp triaukščių korpusų.

Lauko erdvių mažosios architektūros vertingosios savybės: (1) betoniniai sodelių aptvėrimai; (2) kiemo mažosios architektūros elementai: arkos, betoninės sienelės, amfiteatrai, baseinas, dirbtinės kalvos; (3) atraminės sienutės kvartalo skveruose ir alėjose.

Istorinis aspektas

Pašilaičių IV yra vienintelis mikrorajonas Lietuvoje, suformuotas tik monolitiniais gyvenamųjų pastatų kompleksais. Masinės gyvenamosios statybos kontekste Lietuvoje jis išsiskiria dėl šių ypatybių: kvartalinis užstatymas; raiškiai suformuota viešųjų erdvių įvairovė (mikrorajono skveras, kvartalų skverai, alėjos, pastatų kompleksų kiemai ir privatūs sodeliai); trijų ir devynių aukštų pastatų tūrių derinys; lenktų ir dekoratyvių architektūrinių formų įvairovė; atviros lauko galerijos; dviejų aukštų butai su privačiais sodeliais.

Bendras kultūrinės vertės aprašymas

Pašilaičių IV mikrorajonas Vilniuje (1986–1995) yra reikšmingas vėlyvojo modernizmo pavyzdys masinės gyvenamosios statybos kontekste Lietuvoje, pasižymintis unikalia kvartalais suformuota urbanistine struktūra, viešųjų erdvių įvairove ir plačia architektūrinių formų gama pasiekta taikant monolitinio gelžbetonio statybos technologiją.

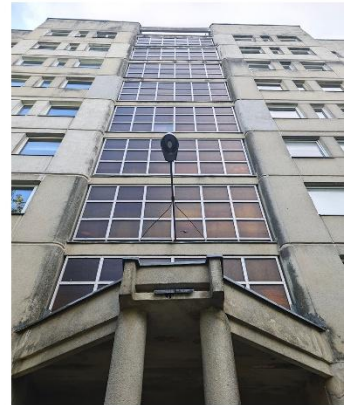
9 AUKŠTŲ KORPUSO VERTINGOSIOS SAVYBĖS

(1) rupios faktūros, trijų spalvų apdailinio tinko derinys

(2) pagrindinio įėjimo į laiptinę elementai

(4) laiptinės lodžijų vitrinų stiklas ir rėmai

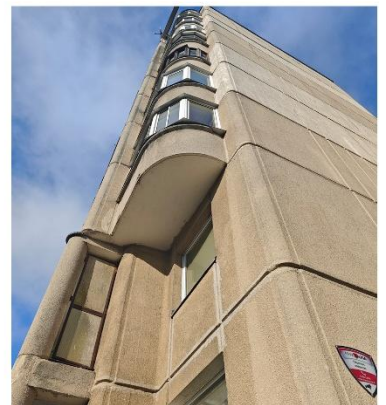
(3) įėjimo į laiptinę nuo kiemo pusės elementai

(5) užapvalinti balkonai (3-9 a.)

(6) piliastrai tarp balkonų

(7) užapvalinti pastato kampai

(8) vertikalūs ir horizontalūs išorinių sienų rustai

(9) įgilintos vidinio kiemo fasado dalys su kolonomis ir antrojo aukšto lodžijų atitvaromis

(10) trapecijos formos stogo parapeto dalys

(11) ventiliacijos šachtų tūriai ir juos apjungiančios plokštumos

3 AUKŠTŲ KORPUSŲ VERTINGOSIOS SAVYBĖS

(2) rupios faktūros trijų spalvų apdailinio tinko derinys

(1) „L“ formos tūrio sąranga

(3) atviros galerijos su kolonomis ir betoniniais turėklais-atitvaromis

(4) įėjimų nišos, visas pirmo aukšto įgilinimas

(5) pusapvaliai laiptinių tūriai

(6) užapvalinti kampai

(7) keturių tipų dekoratyvūs stogo parapeto siluetai

(8) dviejų tipų balkonai

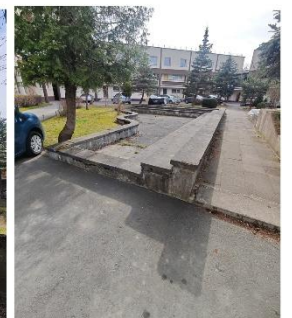
(9) išorinių sienų horizontalūs ir vertikalūs rustai bei įgilinimai/spaudai tarp butų sekcijų ir pagrindinių fasadų kraštuose

LAUKO ERDVIŲ MAŽOSIOS ARCHITEKTŪROS VERTINGOSIOS SAVYBĖS

(1) betoniniai sodelių aptvėrimai

(2) kiemo mažosios architektūros elementai: arkos, betoninės sienelės, amfiteatrai, baseinas, dirbtinės kalvos

(3) atraminės sienutės kvartalo skveruose ir alėjose.

IV. ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

Pašilaičių IV mikrorajonas

Iš 20 gyvenamųjų kompleksų Pašilaičių IV mikrorajone nėra likę nė vieno autentiškoje būklėje, be jokių pokių. 11 pastatų kompleksų (ar jų dalys) yra atnaujinti (modernizuoti): Pašilaičių g. 4 atnaujintas visas kompleksas, Pašilaičių g. 6 ir 14 atnaujintas 9 aukštų pastatas ir vienas iš triaukščių, Pašilaičių g. 8, 9, 11, 16, Žemynos g. 10, 12 ir Gabijos g. 2 atnaujinti abu triaukščiai korpusai, Pašilaičių g. 17 atnaujintas vienas triaukštis korpusas pilnai, kitas – dalinai ir perdažytas 9 aukštis pastatas. Šie kompleksų ar jų dalių atnaujinimai įgyvendinti pagal skirtingus projektus: fasadų spalviniai sprendiniai varijuoja baltos, pilkos, geltonos, rausvos ir šokoladinės spalvos gamose, skirtingai interpretuotos autentiškos architektūrinės detalės. Dėl pastatų skirtingų atnaujinimų sprendinių, neegzistuojančio bendro estetinio vardiklio mikrorajono architektūrinis vaizdas tapo chaotiškas ir fragmentizuotas.

Kitas mikrorajono estetinio chaoso dėmuo – tai fragmentiškos renovacijos visuose kituose pastatų kompleksuose: apšiltintos pavienių butų išorinės sienos, išplėtos pavienių butų patalpos pirmuose aukštuose, skirtingai padidinti langai ir įstiklinti balkonai. Autentiškiausioje būklėje, su mažiausiai pakitimų liko Pašilaičių g. 2, 5, 6 ir Gabijos g. 4 kompleksai. Pašilaičių g. 3 ir 16 kompleksai taip pat yra pakankamai autentiškoje būklėje, šiuo metu jų triaukščiams pastatams yra rengiami atnaujinimo projektai vadovaujantis šios studijos ir rekomendacijų renovacijai apmatais.

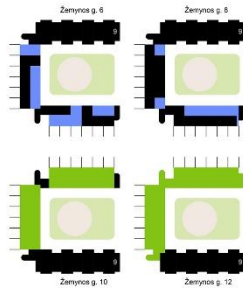
I kvartalas

Žemynos g. 6

Žemynos g. 8

I KVARTALAS

Žemynos g. 6
Žemynos g. 8
Žemynos g. 10
Žemynos g. 12

- autentiškos būklės pastatai
- pagal projektus renovuoti pastatai
- fragmentiškai renovuoti pastatai
- rengiami renovacijos TP

Žemynos g. 10

Žemynos g. 12

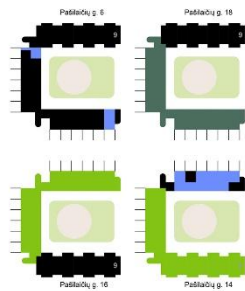
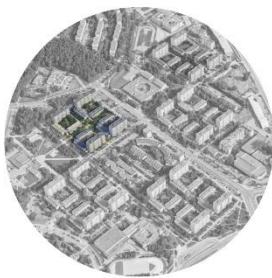
II kvartalas

Pašilaičių g. 20

Pašilaičių g. 18

II KVARTALAS

Pašilaičių g. 14
Pašilaičių g. 16
Pašilaičių g. 18
Pašilaičių g. 20

- autentiškos būklės pastatai
- pagal projektus renovuoti pastatai
- fragmentiškai renovuoti pastatai
- rengiami renovacijos TP

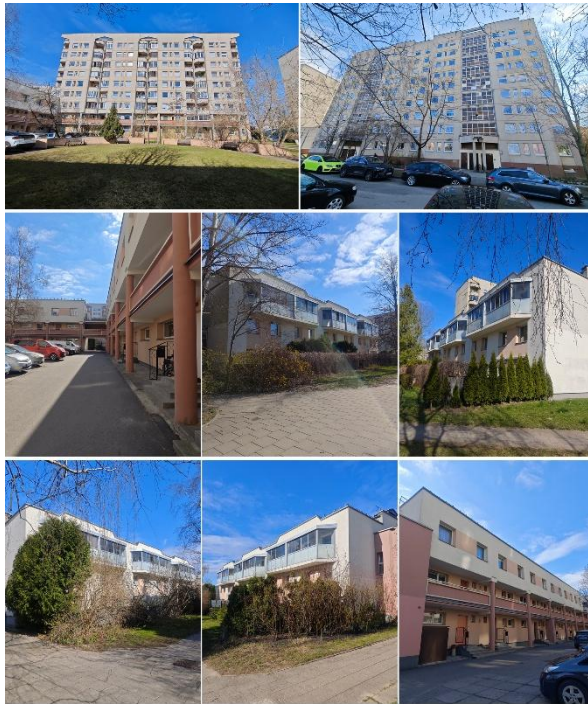
Pašilaičių g. 16

Pašilaičių g. 14

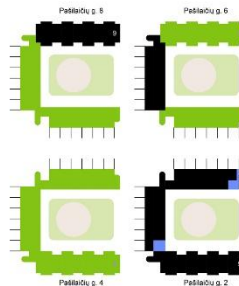
III kvartalas

Pašilaičių g. 8

Pašilaičių g. 6

III KVARTALAS

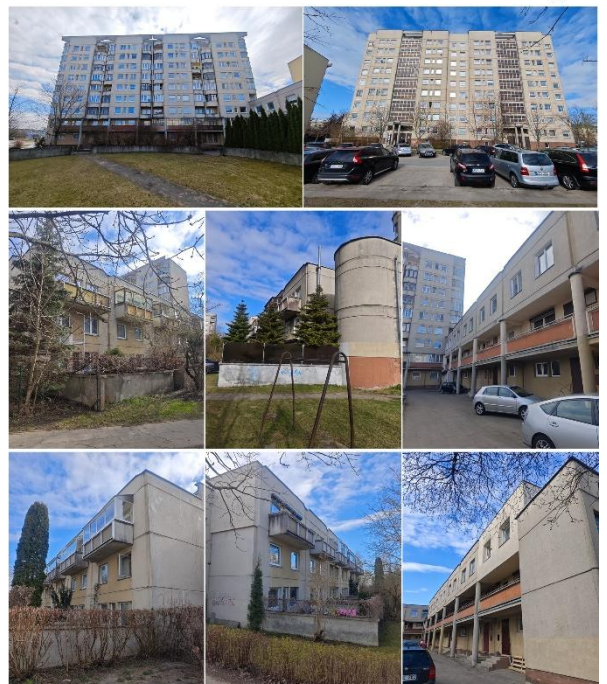
Pašilaičių g. 2
Pašilaičių g. 4
Pašilaičių g. 6
Pašilaičių g. 8

- autentiškos būklės pastatai
- pagal projektus renovuoti pastatai
- fragmentiškai renovuoti pastatai
- rengiami renovacijos TP

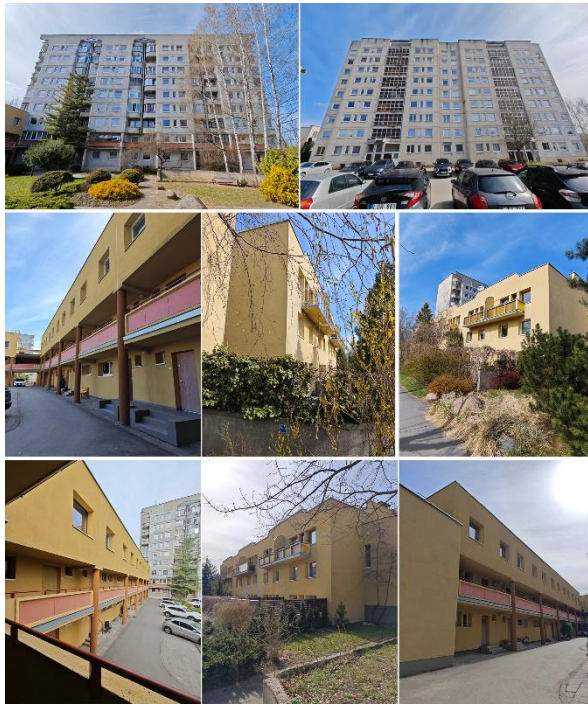
Pašilaičių g. 4

Pašilaičių g. 2

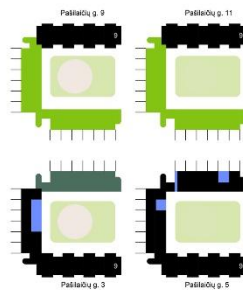
IV kvartalas

Pašilaičių g. 9

Pašilaičių g. 11

IV KVARTALAS

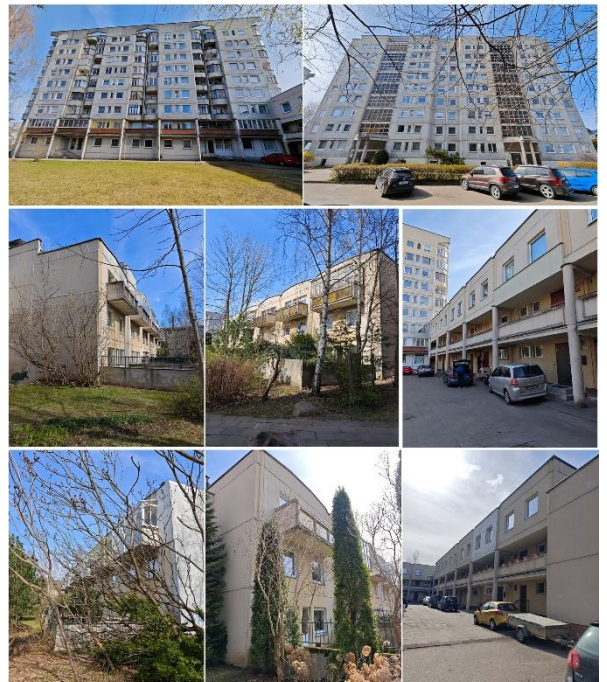
Pašilaičių g. 3
Pašilaičių g. 5
Pašilaičių g. 9
Pašilaičių g. 11

- autentiškos būklės pastatai
- pagal projektus renovuoti pastatai
- fragmentiškai renovuoti pastatai
- rengiami renovacijos TP

Pašilaičių g. 3

Pašilaičių g. 5

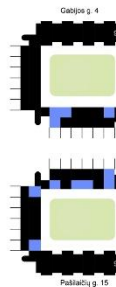
V kvartalas

Gabijos g. 4

Gabijos g. 2

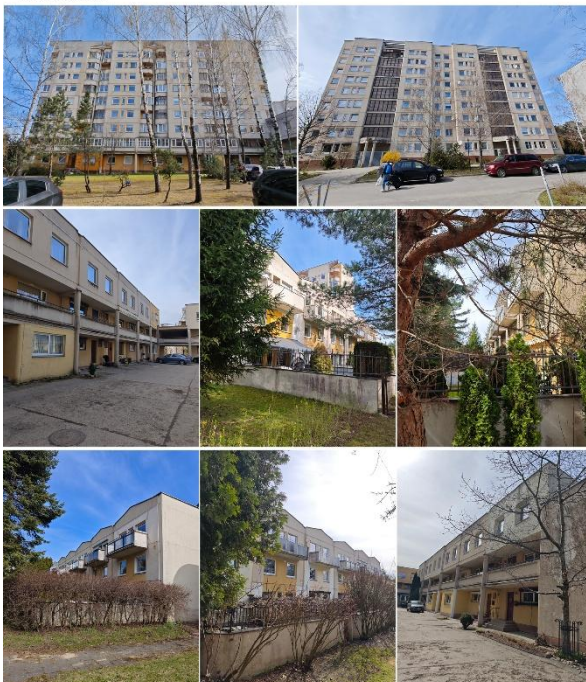

V KVARTALAS

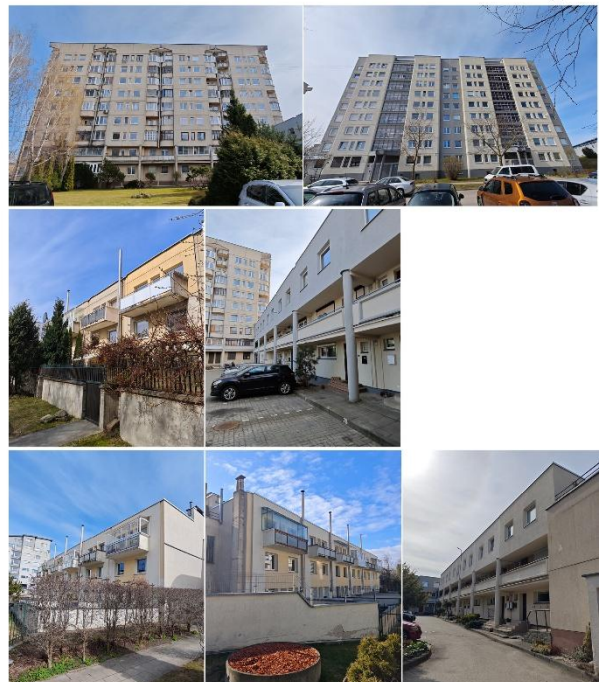
Gabijos g. 2
Gabijos g. 4
Pašilaičių g. 15
Pašilaičių g. 17

- autentiškos būklės pastatai
- pagal projektus renovuoti pastatai
- fragmentiškai renovuoti pastatai
- rengiami renovacijos TP

Pašilaičių g. 15

Pašilaičių g. 17

Bendros rekomendacijos mikrorajono atnaujinimui

Vertinant mikrorajono unikalumą ir įvykusius pokyčius kaip duotybę, tolimesniuose, būtinuose pastatų atnaujinimo procesuose rekomenduojamas sprendinių **kompleksiškumas** ir **vientisumas**. Kompleksiškumas: atnaujinimas planuojamas bent jau kvartalo apimtyje, apimant ir viešąsias erdves bei mažąją architektūrą jose. Vientisumas: visam mikrorajonui numatomi bendri pastatų atnaujinimo architektūriniai principai, kurių esmė – urbanistinių ir architektūrinių vertingųjų savybių išsaugojimas ir atkartojimas (architektūrinės detalės, spalvos, medžiagos, faktūros).

Šioje studijoje pateikiamos rekomendacijos renovacijai I kvartalui. Juose atsispindi kartiniai pastatų atnaujinimo principai, taikytini ir kituose kvartaluose.

V. I KVARTALO VERTINGOSIOS SAVYBĖS IR REKOMENDACIJOS ATNAUJINIMUI

I kvartalas: Žemynos g. 6, 8, 10, 12

Tai pirmasis mikrorajone pastatytas kvartalas (pradėtas 1986 m.). Jo kaip ir viso mikrorajono kartinis architektūrinis elementas yra pasikartojantis „U“ formos gyvenamųjų pastatų kompleksas su vidiniu kiemu, kurį sudaro devynių ir trijų aukštų pastatų tūriai. Jam būdingi užapvalinti pastatų tūriai ir kampai, atviros lauko galerijos ir dekoratyvios architektūrinės detalės. Charakteringas bruožas yra vidinio kiemo fasadų įgilinimai pirmame ir antrame aukšte bei atviros lauko galerijos triaukščiuose korpusuose, prasitęsiančios į lodžijas devynaukščiame tūryje. Kompleksui taip pat būdingas vieningas medžiagų ir spalvų sprendinys.

I kvartalo išskirtinė ypatybė – tai iki šiandien išlikę, pilna apimtimi įgyvendinti mažosios architektūros sprendiniai kiemuose: betoninės arkos, betoninės sienelės, amfiteatrai, dirbtinės kalvos; Žemynos g. 12 kieme yra ir baseinas. Kvartalo skvere ir alėjose erdvė formuojama apvalių formų atraminėmis sienutėmis, penkių liepų eile ir skvero įžambias formas pabrėžiančiais kaštonais. Tai brandūs medžiai, sodinti ką tik pastačius kvartalą (liepas sodino patys kvartalą projektavę architektai).

9 aukštų korpuso vertingosios savybės ir rekomendacijos atnaujinimui

Vertingosios savybės

(1) rupios faktūros, trijų spalvų apdailinio tinko derinys; (2) pagrindinio įėjimo į laiptinę elementai: trapecijos formos stogelis ir jį laikančios kolonos, virš įėjimo suformuota niša; (3) įėjimo į laiptinę nuo kiemo pusės elementai: niša, stiklo blokeliai, laiptai, metaliniai turėklai; (4) spalvotas, armuotas laiptinės lodžijų vitrinų stiklas, jų rėmų medžiagiškumas ir dalinimas; (5) užapvalinti balkonai (3-9 a.) (6) piliastrai tarp balkonų; (7) užapvalinti kampai; (8) vertikalūs ir horizontalūs išorinių sienų rustai: horizontalūs – tarp aukštų ir langų, vertikalūs – tarp langų, pastatų kampuose ir ugniasienėse; (9) įgilintos vidinio kiemo fasado dalys su kolonomis ir antrojo aukšto lodžijų atitvaromis, apdailintomis keraminėmis plytelėmis; (10) trapecijos formos stogo parapeto dalys; (11) ventiliacijos šachtų tūrių ir juos apjungiančių plokštumų kompozicija.

Rekomendacijos atnaujinimui

Fasadų apdaila

Modernizuojant (atnaujinant) pastatus, ventiliuojamų fasadų sistemos Pašilaičių IV mikrorajono gyvenamųjų pastatų kompleksams yra netinkamos, nes naudojant ją prarandamas medžiagiškumas, architektūrinių formų apvalumas ir plokštumų skaidymo detalės. Todėl turėtų būti naudojama šiltinamojo sluoksnio ir apdailinio dekoratyvinio tinko sistema.

Modernizuojant pastatus, fasadų apdailai turėtų būti naudojamas apdailinis tinkas (cokolinei fasado daliai taip pat). Rekomenduojama naudoti kokybišką trijų spalvų apdailinį tinką kuo artimesnį

autentiško tinko faktūrai ir spalvoms. Vidinio kiemo fasade cokolinė dalis tinkuojama raudonai ruda spalva; įtrauktos fasadų dalys pirmame ir antrame aukšte, ruožai tarp langų ir fasado plokštumų įgilinimai balkonuose – tamsesnė smėlinė spalva; kolonos, pagrindinės fasadų plokštumos ir kolonos – šviesia smėlinė spalva. Privažiavimo pusės fasade cokolinė dalis tinkuojama raudonai ruda spalva, fasadų plokštumos ir kolonos – šviesia smėlinė spalva. Ugniasienės tinkuojamos šviesia smėlinė spalva, jų cokolinė dalis – raudonai ruda spalva.

Pastatui būdingi vertikalūs ir horizontalūs išorinių sienų rustai: horizontalūs – tarp aukštų ir langų, vertikalūs – tarp langų, pastato kampuose ir ugniasienėse. Rustai turi būti atkartoti ir fasadus apšiltinus, formuojant naujus 5 cm pločio rustus. Pastato 3-9 a. balkonai yra užapvalinti, pastato kampai. Pastatą modernizuojant, šios užapvalintos formos turi būti išlaikomos arba atkartojamos.

Modernizuojant apdailinis tinkas privalo būti ne mažesnio nei 3 mm rupumo. Jo spalvų analogai: raudonai ruda – Baumit Silikon TOP 3K 0402; tamsesnė smėlinė – Baumit Silikon TOP 3K 1255 ; šviesi smėlinė – Baumit Silikon TOP 3K 1257. Prieš tinkuojant fasadus, natūrinius tinko spalvų pavyzdžius būtina suderinti su pastatus projektavusių architektų autorinių teisių atstovėmis.

Jėjimas į laiptinę ir jos vitrinos

Rekomenduojama išsaugoti jėjimo zonos architektūrinės detales: išlaikyti esamą trapecijos formos stogelį su kolonomis bei įgilintą fasado dalį tarp jėjimo durų dalies ir stogelio. Jėjimo zonoje esančius stiklo blokelių, rekomenduojama keisti į naujus, geresnės varžos. Stogelio lietaus vandens surinkimo elementus rekomenduojama įrengti kuo mažiau matomose vietose, lietvamzdį numatant vidinėje kolonos pusėje. Visi apskardinimai, lietloviai, lietvamzdžiai turėtų būti įrengti iš poliesterių dengtos, milteliniu būdu dažytos skardos (spalva – RAL 9006). Jėjimų į laiptines duris rekomenduojama keisti į metalines, maksimaliai skaidrias, dažytas tamsiai ruda spalva (spalva analogiška kaip ir dažytų porankių 2 aukšto balkonuose ir lauko galerijose triaukštėje dalyje). Jėjimo zonoje esantys metaliniai turėklai turėtų būti dažomi tamsiai ruda spalva kaip ir jėjimo durys. Atramines sienutes rekomenduojama palikti betonines, jas nuvalyti ir impregnuoti (tik esant prastai būklei tinkuoti).

Laiptinių vitrinų stiklinimui rekomenduojama naudoti pilkos spalvos aliuminio rėmus (RAL 9006) ir stiklinimui naudoti rudai tonuotą stiklą, išlaikant autentišką stiklo plokštumų dalinimą.

Antrieji jėjimai į pastatą yra nuo kiemo pusės. Dalis šių jėjimų užrakinti arba paversti patekimais į privačias patalpas. Esant galimybei, rekomenduojama šiuos jėjimus vėl pradėti naudoti (patekimo į kiemą patogumo ir saugios evakuacijos iš pastato saugumo sumetimais) ir atnaujinti išlaikant, atkuriant ir/ar sutvarkant vertingus architektūrinius elementus: nišą, žalsvo stiklo blokelių, betoninius laiptus su metaliniais turėklais.

Fasadų ir stogų detalės

Pastatui būdingi vertikalūs ir horizontalūs išorinių sienų rustai: horizontalūs – tarp aukštų ir langų, vertikalūs – tarp langų ir ugniasienėse. Rustai turi būti atkartoti ir fasadus apšiltinus, formuojant naujus 5 cm pločio rustus. Pastato 3- 9 a. balkonai yra užapvalinti. Pastato kampai užapvalinti ir per 3 cm įspausti. Pastatą modernizuojant, šios užapvalintos formos turi būti išlaikomos ir/arba atkartojamos.

Trapecijos formos stogo parapeto dalys ir tarpai tarp jų, piliastrai tarp balkonų ir tarpai tarp jų turi būti išlaikomi kaip atskiri fasado elementai, jie neapjungiami.

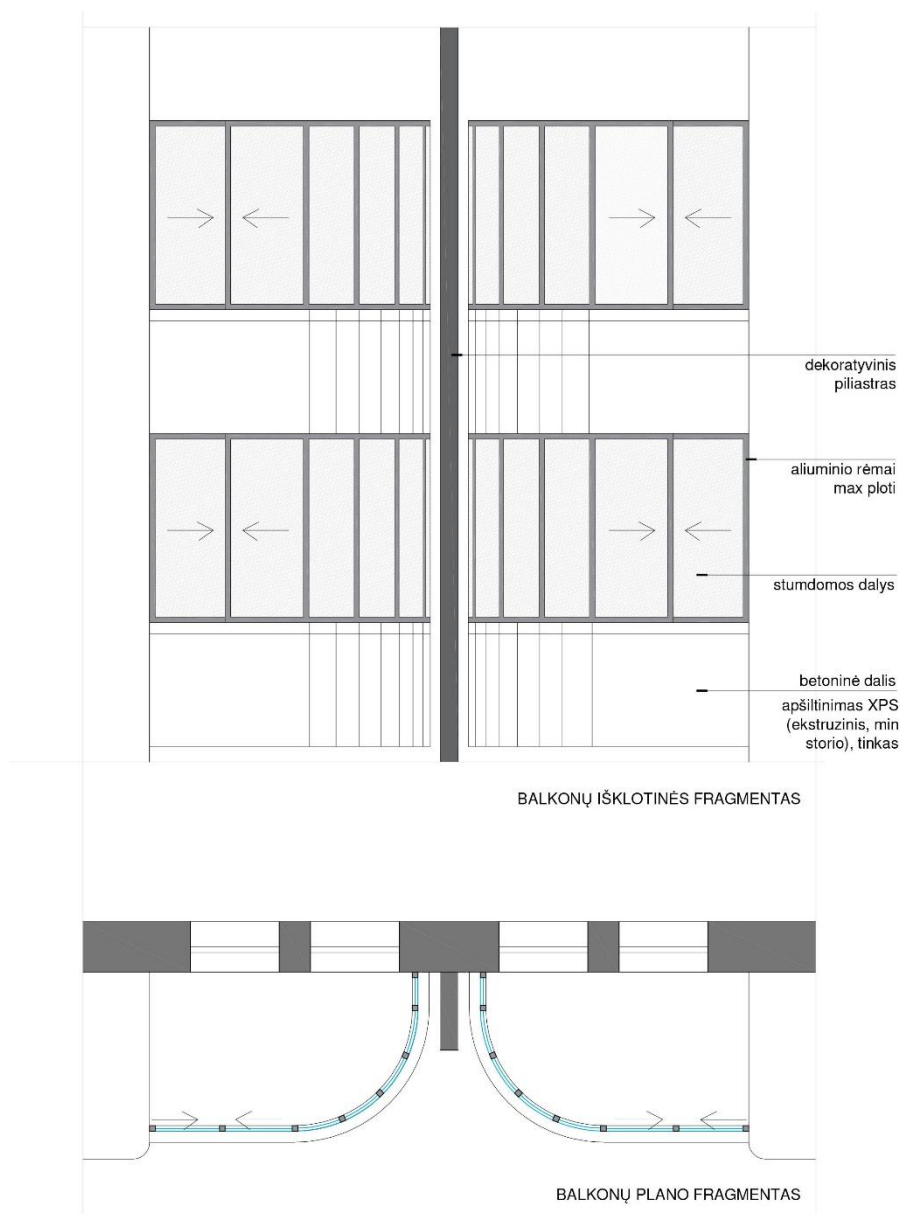
Išlaikoma ventiliacijos šachtų tūrių ir juos jungiančių plokštumų kompozicija.

Balkonai

Balkonų rekomenduojama nestiklinti. Antrojo aukšto balkonų betoninės atitvaros-turėklai paliekamos (nekeičiamos). Atitvarų-turėklų keraminės raudonos plytelės paliekamos, nutrupėjusios pakeičiamos naujomis identiškomis. Jei plytelių būklė itin prasta, jos visos keičiamos naujomis – matinėmis, tos pačios spalvos ir matmenų kaip autentiškos. Metaliniai turėklų porankiai nušveičiami ir dažomi tamsiai

ruda spalva. Nuardyti porankiai keičiami naujais, identiškais autentiškiems. Viršutinės atitvarų-turėklų plokštumos impregnuojamos.

Esant būtinybei balkonus stiklinti, trečiame-devintame aukštuose būtina išlaikyti esamas užapvalintų balkonų ir piliastų formas jų neapjungiant. Balkonų stiklinti lengvą konstrukciją aliuminio rėmais, kurių dalinimas turi atitikti balkonų užapvalinimo charakterį. Rekomenduojama vadovauti šiuo principu (4 pav).

4 pav. 9 aukštų korpuso 3-9 a. balkonų stiklinimo principas

Langai, durys, kitos detalės

Keičiamų langų rėmų spalva – balta (RAL 9010). Įėjimuose į technines patalpas rekomenduojama keisti į metalines duris, dažytas tamsiai ruda spalva (spalva analogiška kaip ir dažytų turėklų 2 aukšto balkonuose ir lauko galerijose triaukštėje dalyje). Visi apskardinimai, palangės, lietloviai, lietvamzdžiai ir kt. įrengiami iš poliesterių dengtos, miltelinio būdu dažytos skardos (spalva – RAL 9006). Jei pastate diegiama rekuperacinė sistema, rekuperatorių dangteliai lauke dažomi fasadui identiška spalva.

9 AUKŠTŲ KORPUSO VERTINGOSIOS SAVYBĖS

(1) rupios faktūros, trijų spalvų apdailinio tinko derinys

(2) pagrindinio įėjimo į laiptinę elementai

(3) įėjimo į laiptinę nuo kiemo pusės elementai

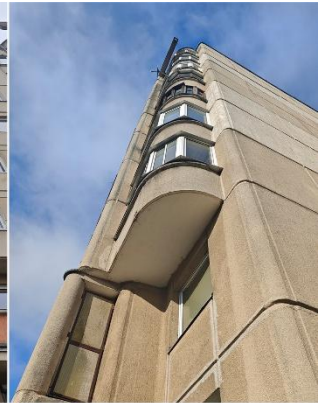
(4) laiptinės lodžijų vitrinų stiklas ir rėmai

(5) užapvalinti balkonai (3-9 a.)

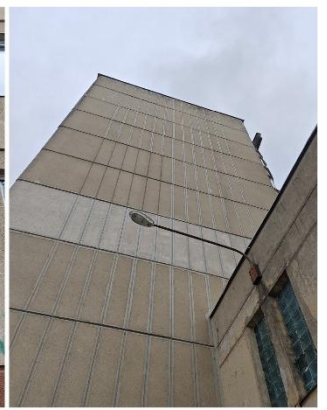
(6) piliastrai tarp balkonų

(7) užapvalinti pastato kampai

(8) vertikalūs ir horizontalūs išorinių sienų rustai

(9) įgilintos vidinio kiemo fasado dalys su kolonomis ir antrojo aukšto lodžijų atitvaromis

(10) trapecijos formos stogo parapeto dalys

(11) ventiliacijos šachtų tūriai ir juos apjungiančios plokštumos

3 aukštų korpusų vertingosios savybės ir rekomendacijos atnaujinimui

Vertingosios savybės

(1) „L“ formos tūrio sąranga; (2) rupios faktūros trijų spalvų apdailinio tinko derinys; (3) atviros galerijos su kolonomis ir betoniniais turėklais-atitvaromis, apdailintais keraminėmis plytelėmis; (4) kiemo fasade – įėjimų nišos, visas pirmojo aukšto įgilinimas; (5) pusapvaliai laiptinių tūriai; (6) užapvalinti pastatų kampai; (7) dviejų tipų (stačiakampių ir trikampių formų) dekoratyvūs stogo parapeto siluetai; (8) dviejų tipų balkonai, jas skiriančios užapvalintos betoninės sienutės, balkonų spalvoto, armuoto stiklo atitvaros ir jų rėmų medžiagiškumas ir skaidymas, metaliniai porankiai; (9) išorinių sienų horizontalūs ir vertikalūs rustai, įgilinimai/įspaudai tarp butų sekcijų ir pagrindinių fasadų kraštuose; (10) betoniniai sodelių aptvėrimai, (11) broma tarp triaukščių korpusų.

Rekomendacijos atnaujinimui

Fasadų apdaila

Modernizuojant (atnaujinant) pastatus, ventiliuojamų fasadų sistemos Pašilaičių IV mikrorajono gyvenamųjų pastatų kompleksams yra netinkamos, nes naudojant ją prarandamas medžiagiškumas, architektūrinių formų apvalumas ir plokštumų skaidymo detalės. Todėl turėtų būti naudojama šiltinamojo sluoksnio ir apdailinio dekoratyvinio tinko sistema.

Modernizuojant pastatus, fasadų apdailai turėtų būti naudojamas apdailinis tinkas (cokolinei fasado daliai taip pat). Rekomenduojama naudoti kokybišką trijų spalvų apdailinį tinką kuo artimesnį autentiško tinko faktūrai ir spalvoms. Vidinio kiemo fasadai: cokolinė dalis – raudonai rudos spalvos; įtrauktos fasadų dalys pirmame ir antrame aukšte bei fasado plokštumų įgilinimai – tamsesnė smėlinė spalva; kolonos, lauko galerijų balkonai ir trečio aukšto fasadų plokštumos – šviesi smėlinė spalva. Gatvės ir alėjos fasadai: cokolinė dalis – raudonai rudos spalvos, fasadų plokštumos ir sodelių tvoros – šviesi smėlinė spalva, fasado plokštumų įgilinimai ir ruožai tarp langų – tamsesnė smėlinė spalva.

Pastatui būdingi vertikalūs ir horizontalūs išorinių sienų rustai: horizontalūs – tarp aukštų, laiptinių tūriuose ir ugniasienėse; vertikalūs – tarp butų sekcijų, pastatų kampuose ir ugniasienėse. Rustai turi būti atkartoti ir fasadus apšiltinus, formuojant naujus 5 cm pločio rustus. Pagrindiniuose fasaduose jų kraštuose ir ruožuose tarp butų sekcijų pastatui būdingi vertikalūs 20 cm pločio, ne mažiau nei 2 cm gylio įspaudimai/įgilinimai, dažomi tamsesne smėline spalva. Pastatą atnaujinant, šie įspaudimai/įgilinimai išlaikomi arba atkartojami. Pastato kampai yra užapvalinti. Pastatą modernizuojant, šios užapvalintos formos turi būti išlaikomos arba atkartojamos.

Modernizuojant apdailinis tinkas privalo būti ne mažesnio nei 3 mm rupumo. Jo spalvų analogai: raudonai ruda – Baumit Silikon TOP 3K 0402; tamsesnė smėlinė – Baumit Silikon TOP 3K 1255 ; šviesi smėlinė – Baumit Silikon TOP 3K 1257. Prieš tinkuojant fasadus, natūrinius tinko spalvų pavyzdžius būtina suderinti su pastatus projektavusių architektų autorinių teisių atstovėmis.

Lauko galerijos ir laiptinės

Siekiant išlaikyti autentiškus ir Vilniaus kontekste unikalius architektūrinius sprendimus, lauko galerijos turi išlikti nestiklintos. Betoniniai galerijų atitvaros-turėklai paliekami, sutvarkomi įtrūkimai ir perdažomi, esant poreikiui – ruožai pertinkuojami; viršutinės plokštumos impregnuojamos. Metaliniai turėklų porankiai nušveičiami ir dažomi tamsiai ruda spalva. Keraminės raudonos plytelės įgilintose balkonų turėklų zonose paliekamos, nutrupėjusios pakeičiamos naujomis identiškomis. Jei plytelių būklė itin prasta, jos visos keičiamos naujomis – matinėmis, tos pačios spalvos ir matmenų kaip autentiškos. Lauko galerijų grindis rekomenduojama padengti nauju plonu drėgmei atspariu ir neslidžiu betono sluoksniu, įrengiant deformacines siūles ties kolonomis. Rekomenduojama deformacines siūles įrengti su nerūdijančio plieno detalėmis.

Laiptinių vidų rekomenduojama atnaujinti išlaikant esamą medžiagiškumą, tekstūras ir faktūras: sienų ir lubų tinkas perdažomas šviesia smėline ir tamsia smėline spalva (pagal dabartinį dabartinių spalvų plotus), esant poreikiui ruožai pertinkuojami; medinės staktos, apvadai ir durys su armuotu stiklu nušveičiamos ir perdažomos, keičiama tik jų furnitūra; laiptų turėklai nušveičiami ir perdažomi, esant poreikiui keičiamas guminis porankių paviršius; laiptų ir laiptų aikštelių teraco plytelės bei betono plokštumos nuvalomos, sutvarkomi įtrūkimai, padengiama drėgmei ir trinčiai atspariu matiniu sluoksniu.

Lėjimų aikštelės, laiptai ir turėklai

Atnaujinant ar keičiant lėjimų į butus aikšteles ir laiptus, turėtų būti išlaikomi originalūs sprendiniai: paliekamos įgilintos lėjimų nišos, laiptų užapvalinimai ir jų medžiagiškumas (horizontalios plokštumos - nedažytas betonas, vertikalios – tos pačios spalvos tinkas kaip cokolis). Rekomenduojama visuose 1 a. lėjimuose išlaikyti ir/ar atkurti buvusius metalinius turėklus. Turėklus atkurti pagal kelis išlikusius pavyzdžius – plono metalo ketvirčio apskritimo formos turėklas su dviem atramomis ir vienu vidiniu spinduliu. Metaliniai turėklai turėtų būti dažomi tamsiai ruda spalva kaip ir lauko galerijų porankiai.

Fasadų ir stogų detalės

Pastatui būdingi vertikalūs ir horizontalūs išorinių sienų rustai: horizontalūs – tarp aukštų, laiptinių tūriuose ir ugniasienėse; vertikalūs – tarp butų sekcijų ir ugniasienėse. Rustai turi būti atkartoti ir fasadus apšiltinus, formuojant naujus 5 cm pločio rustus. Pagrindiniuose fasaduose jų kraštuose ir ruožuose tarp butų sekcijų pastatui būdingi vertikalūs 20 cm pločio, ne mažiau nei 2 cm gylio įspaudimai/įgilinimai, dažomi tamsesne smėline spalva. Pastatą atnaujinat, šie įspaudimai/įgilinimai išlaikomi arba atkartojami. Pastato kampai yra užapvalinti ir per 3 cm įspausti. Pastatą modernizuojant, šios užapvalintos formos turi būti išlaikomos arba atkartojamos.

Išlaikomi pusapvaliai laiptinių tūriai ir jų stogeliai. Juose esami stiklo blokeliai keičiami naujais, analogiškos žalsvos spalvos, atitinkančiais pasirinktai šiluminės varžos klasei. Vidinio kiemo fasaduose išlaikomi (atkartojami) aukštėjančių-žemėjančių stačiakampių parapetų siluetai. Kituose fasaduose išlaikomi (atkartojami) aukštėjančių-žemėjančių stačiakampių (Žemynos g. 6) ir trikampių (Žemynos g. 8, 10) formos parapeto siluetai

Balkonai

Rekomenduojama balkonų nestiklinti, taip išlaikant autentiškus architektūrinius sprendinius ir alėjas formuojančią aplinką. Šiuo metu didžioji dauguma balkonų yra neįstiklinti (Žemynos g. 6: 9 iš 12, Žemynos g. 8: 11 iš 12, Žemynos g. 10: 8 iš 12). Atnaujinant pastatus, betoninė balkonų dalis sutvarkoma ir pertinkuojama. Autentiškos balkonų atitvaros-turėklai paliekamos ir sutvarkomos (kaip pvz. modernizacijos metu padaryta Pašilaičių g. 14 ir Žemynos g. 16) arba (esant būtinybei) keičiamos identiškomis išlaikant rėmų ir armuoto stiklo medžiagiškumą, spalvas bei skaidymą. Žemynos g. 6 ir 8 balkonus atskiriančios betoninės sienutės paliekamos, tvarkomos, pertinkuojamos, viršutinė dalis impregnuojama. Esant poreikiui, virš balkonų įrengiami stogeliai – lengvos metalo konstrukcijos (spalva – RAL 9006), su lenkta skaidria stogo plokštuma. Šis sprendimas turėtų būti kompleksiškas – jei stogeliai reikalingi, jie įrengiami virš visų balkonų abiejuose korpusuose.

Langai, durys, kitos detalės

Keičiamų langų rėmų spalva – balta (RAL 9010). Laiptinių zonose esami stiklo blokeliai keičiami naujais, analogiškos žalsvos spalvos, atitinkančiais pasirinktai šiluminės varžos klasei. Jei keičiamos butų durys – jas rekomenduojama įrengti su ažuolo imitacijos plokštėmis. Įėjimų į laiptines ir technines patalpas duris rekomenduojama keisti į metalines duris, dažytas tamsiai ruda spalva (spalva analogiška kaip ir dažytų turėklų lauko galerijose). Laiptinių durys gali būti maksimaliai skaidrios. Esamas duris į galerijas ir vidines laiptinių duris rekomenduojama sutvarkyti (nušveisti, perdažyti, valyti stiklą), keisti tik jų furnitūrą. Visi apskardinimai, palangės, lietloviai, lietvamzdžiai ir kt. įrengiami iš poliesterių dengtos, milteliniu būdu dažytos skardos (spalva – RAL 9006). Jei pastate diegiama rekuperacinė sistema, rekuperatorių dangteliai lauke dažomi fasadui identiška spalva.

3 AUKŠTŲ KORPUSŲ VERTINGOSIOS SAVYBĖS

(2) rupios faktūros trijų spalvų apdailinio tinko derinys

(1) „L“ formos tūrio sąranga

(3) atviros galerijos su kolonomis ir betoniniais tureklais-atitvaromis

(4) įėjimų nišos, visas pirmojo aukšto įgilinimas

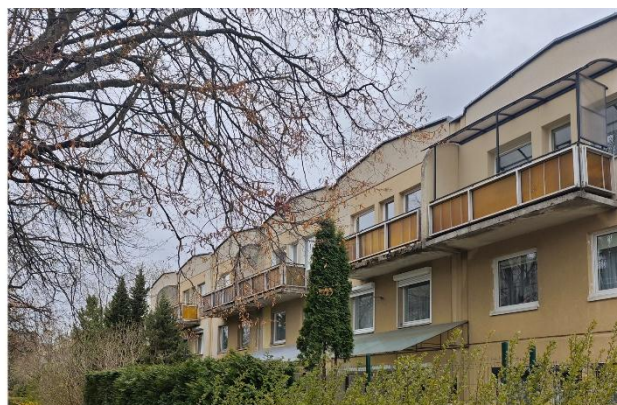
(5) pusapvaliai laiptinių tūriai

(6) užapvalinti kampai

(7) dviejų tipų dekoratyvūs stogo parapeto siluetai

(8) dviejų tipų balkonai

(9) išorinių sienų horizontalūs ir vertikalūs rustai bei įgilinimai/įspaudai tarp butų sekcijų ir pagrindinių fasadų kraštuose

Lauko erdvių mažosios architektūros vertingosios savybės ir rekomendacijos atnaujinimui

Vertingosios savybės

(1) betoniniai sodelių aptvėrimai; (2) kiemo mažosios architektūros elementai: arkos, betoninės sienelės, amfiteatrai, baseinas, dirbtinės kalvos; (3) atraminės sienutės kvartalo skveruose ir alėjose.

I kvartalo išskirtinė ypatybė – tai iki šiandien išlikę, pilna apimtimi įgyvendinti mažosios architektūros sprendiniai kiemuose: betoninės arkos, betoninės sienelės, amfiteatrai, dirbtinės kalvos; Žemynos g. 12 kieme yra ir baseinas. Kvartalo skvere ir alėjose erdvė formuojama apvalių formų atraminėmis sienutėmis, penkių liepų eile ir skvero įžambias formas pabrėžiančiais kaštonais. Tai brandūs medžiai, sodinti ką tik pastačius kvartalą (liepas sodino patys kvartalą projektavę architektai).

Rekomendacijos atnaujinimui

Vidinis pastatų komplekso kiemas formuotas kaip tiek triaukščių, tiek ir devynaukščio pastato gyventojų bendruomenę telkianti erdvė. Uždarius ar „privatizavus“ įėjimus į devynaukščius korpusus nuo kiemo pusės, dalinai padidėjo atskirtis (kiemai tarsi labiau priklauso triaukščių pastatų gyventojams, jie jais ir rūpinasi) ir pasunkėjo kiemo pasiekiamumas. Atnaujinant pastatus, rekomenduojama atverti ir atnaujinti šiuos antruosius įėjimus. Taip pat būtų aktualu viso pastatų komplekso gyventojų bendruomenei persvarstyti grotų ir vartelių (kurių raktus dažniausiai turi tik triaukščių pastatų gyventojai) bromose klausimą – ar kiemas nuo to tampa tikrai saugesnis, o gal tiesiog sunkiau pasiekimas patiems gyventojams.

Kiemo mažosios architektūros sprendiniai yra neatsiejama komplekso identiteto dalis, todėl rekomenduojama juos išsaugoti, sutvarkyti ir nuolat prižiūrėti. Neapdailinto betono elementus – apskritą kamerinę kiemo erdvę formuojančias atramines sienutes, amfiteatrų pakopas, arkas ir baseiną Žemynos g. 12 – konservuoti ir reikalui esant tvarkyti. Konservavimas apima – neapdailinto betono paviršių nuvalymą ir smulkių plyšių sutvarkymą identišku betono mišiniu bei impregnavimą nepakeičiant natūralios betono spalvos. Taip pat rekomenduojama atnaujinti suoliukus.

Konservavimo priegą rekomenduojama taikyti ir atraminėms sienutėms skvere ir alėjoje bei sodelius ribojančioms betoninėms sienelėms, išlaikant užapvalintų sienučių kampų charakterį ir neapdailinto betono medžiagiškumą.

PASTABA APIE AUTORINES TEISES

Planuojant pastato išvaizdos pakeitimų sprendinius, vadovaujantis Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu, STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ (VI skyriaus 41p.), reikalinga teikti architektūros kūrinio autoriaus arba jo teisių paveldėtojo sutikimą. Pašilaičių IV mikrorajono gyvenamųjų pastatų visų etapų projektinius sprendinius reikalinga derinti su pastatą projektavusių architektų Dano Rusecko ir Irenos Maknienės autorinių teisių atstovėmis, šios studijos autorėmis dr. Aušra Černauskiene (cernauskiene.ausra@gmail.com) ir dr. Indre Ruseckaite (ruseckaite.indre@gmail.com).

(1) betoniniai sodelių aptvėrimai

(3) atraminės sienutės kvartalo skveruose ir alėjose, liepų ir kaštonų eilės

LITERATŪRA

Drėmaitė, Marija. *Baltic Modernism: Architecture and Housing in Soviet Lithuania*. Dom Publishers, 2017

Černauskienė, Aušra. *Betono architektūros apsaugos gairės*. 2024. <https://monolitas.lt/tekstai/>

Černauskienė, A. Preservation Scenarios for Post-war Concrete Architecture, *Architecture and Urban Planning*, RTU, 2023, 19, p. 217-229. Indeksutas Scopus. <https://doi.org/10.2478/aup-2023-0020>

Černauskienė, A., Ruseckaitė, I. Microcosm of Pašilaičiai IV: Future of Curved Forms and Gardens, 19-osios tarptautinės DOCOMOMO konferencijos leidinyje *Multiple Moderns: Climate, Community, Creativity (bus publikuotas 2026 m. balandį)*

Sabaliauskas, Z. Pašilaičiai – stambiaplokščiai ir monolitiniai, in *Statyba ir architektūra*, no. 4, 1990: 11–13

Ruseckas, D. *Monolitas*. Vilnius, 1987.

Šiupšinskas, M. Kolektyvinių sodų nameliai – privačios statybos galimybė, in Drėmaitė, M., Janušauskaitė, V., Kiznis, N., Šiupšinskas, M. *Jūs gaunate butą*. LAPAS, 2023.